چاوپێکەوتن لەگەڵ نوسەر و دۆستی کورد تۆماس شمیدینگەر.. سازکردنی: هیوا ناسیح

تۆماس شمیدینگەر ساڵی ١٩٧٤ لە شارۆچکەی فێلدکیرخ لە نەمسا لەدایکبووە و لە ڤیەننا دادەنیشێت، یەک لە دۆستە هەرە نزیکەکانی کوردە، دکتۆرای لە زانستی سیاسی و تایبەتمەندی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و کورددا هەیە. ئەم کە لە گەنجییەوە تێکەڵی کورد و کەلتورەکەمان بووە، دواتر وەک ئەکادیمی و چاودێرێکی سیاسی و نوسەر زیاتر لە کورد و سیاسییەکان نزیک دەبێتەوە، تا دەگات بەوەی دەیان جار سەردانی هەر چوار پارچەی کوردستانی کردوە و چەندان کتێبی لەسەر کورد نوسیوە، تەنانەت ناوی پارچەکانی کوردستانیش بە کوردی دەهێنێت! هاوکات بەردەوام بەشداری چالاکییە کەلتوری و سیاسییەکان لە ڤیەننا و زانکۆکانی ئەو وڵاتە دەکات و ناوبەناویش سەردانی کوردستان دەکات. کارەکانی هەر نوسینی نەگرتۆتەوە و هەر لە وڵاتەکەی خۆشی نییە، بەڵکو لەسەر ئاستی دەرەوەش لە ناوەندە زانستی و ڕامیارییەکان و زانکۆکانی ئەوروپا و ئەمریکا بەردەوامە. ساڵی ٢٠١٦ دوای چەند سەردانێکی بۆ ڕۆژئاوای کوردستان پیشانگایەکی لە ساختمانی پەرلەمانی ئەوروپا بۆ وێنەکانی کردەوە، کە لەوێ چرکاندبوونی و گیانی بەرەنگاری و ژیاندۆستی و خەباتی کوردی ئەوێی تێیاندا بەرجەستە کردبوو، لە ئەنجامدا وەزیری دەرەوەی تورکیا و نوێنەری تایبەتی ئەردۆگان ئیدانەی پەڕلەمانی ئەوروپایان کرد، کە ڕێگەی ئەو چالاکییەیان داوە! بۆ زیاتر ناسینی ئەم پیاوە ڕۆحسوک و چالاک و ئەکادیمییە بە خوێنەری کورد ئەم چاوپێکەوتنەمان بە زمانی ئەڵمانی لەگەڵیدا سازکرد.

هیوا: با پێشەکی **تۆماس شمیدینگەر لە زمانی خۆیەوە بناسین، تۆماس کێیە؟**

تۆماس: من خەڵکی شارۆچکەیەکی ڕۆژئاوای نەمسام و لەوێ گەورە بووم، لە خوێندنی بڕوانامەی دووەمی زانکۆمدا بەشی زانستی سیاسی و کۆمەڵ و کەلتورناسیم خوێند، لەوێدا خۆم بۆ بابەتی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست تەرخانکرد، نەک تەنها کوردستان. کاتێک کە هەرزەکار بووم زۆر لەگەڵ گروپە سیاسییە چەپەکاندا چالاک بووم. ئەمڕۆ خەریکی نوسینم، بەڵام دیارە تەنها چاودێرێکی ڕووت نیم، بەڵکو وەک کەسێکی زانستکاری سیاسی ماومەتەوە. لە کاتی خوێندنی زانستی سیاسیمدا

کارم لەسەر زۆر بابەت کردوە وەک کوردستان، سوریا، عێراق، سودان و باشوری خۆرهەڵاتی ئەوروپا هەروەها بابەتی کۆچبەران و پەیوەندی ئاین و دەوڵەت. من زانستی سیاسیم لەگەڵ کۆمەڵ و کەلتورناسی کۆکردۆتەوە. داشنانیشم لەماڵەوە بەڵکو دەچمە گۆڕەپانەکە و لە نزیکەوە خەڵک و کەلتور و ڕەوشی ژیانییان دەناسم و ئەمە خۆشیم دەداتێ، کاتێک سەردانی ئەو شوێنانە دەکەم تەنانەت لە کاتی قەیرانە سەختەکانیشدا.

هیوا: وەک دەزانرێت بەرێزت پەیوەندییەکی باشت لەگەڵ کورددا هەیە و گرنگی زۆریش بە کێشەکەیان دەدەیت، دەکرێت بزانین ئەمە لە کوێوە سەرچاوەی گرتوە؟ ئەم پەیوەندی و ناسینە چۆن گەشەی کردوە؟

تۆماس: من کاتێک گەنج بووم کوڕان و کچانی کوردم لەو ناوچەیەی خۆم و لە شاری فڕاێبۆرگ ناسین، کە وەک کۆچبەر لەوێ بوون و دەژیان. باوەڕەکەم تەمەنم شانزە حەفدە ساڵێک دەبوو، کاتێک بۆ یەکەمجار ئامادەی کۆنسێرتێک بووم هی شڤانپەروەر، دواتر حەزم بۆ کەلتور و موسیکی کوردی جوڵا. واتە پێش ئەوەی بچمە زانکۆ تێکەڵێم لەگەڵ کورداندا هەبوو. یەکەمجار سەردانی کوردستانم کرد ساڵی ١٩٩٩ بوو خوێندکاری زانکۆ بووم، کاتێک لەگەڵ کچێکی هاوڕێمدا سەفەرێکی درێژمان کرد بۆ ڕۆژئاڤا و سوریا، ماوەیەک لە قامیشلو و حەسەکە بووین، لەوێوە چووینە نوسەیبین. لە ساڵی ٢٠٠٤ەوە بەبەردەوامی سەردانی باشوری کوردستان (بەشی عێراق) دەکەم، وە ساڵی ٢٠٠٧ بۆ یەکەمجار لە ڕۆژهەڵات (ئێران) بووم. لەگەڵ کاتدا فێری عەرەبی و تورکی و هەندێک کوردیش بووم. ئەمڕۆ پەیوەندی فەرمی و کەسیم بە خەڵکی کوردەوە لە هەموو ناوچەکان هەیە، بەجۆرێک من لەوێ هەست دەکەم وڵاتی خۆمە.

هیوا: دەتوانین بزانین چەند جار سەردانی کوردستانت کردوە؟ وە چەند کتێبت لەسەر کوردەکان نوسیوە؟ ئایا هیچ لە کتێبەکانت بۆ زمانی کوردی وەرگێڕراون؟

تۆماس: چەند جار بەتەواوی بیرم نییە، بەڵام بە مەزەنە، گەر هەموو پارچەکانی کوردستان حساب بکەین، نزیکی سی جار لەوێ بوومە، جا سەفەرەکانم هەبوون بۆ چەند مانگێک یا کورت بوون بۆ چەند ڕۆژێک، بۆ نمونە کاتێک بۆ کۆنفرانس یان سیمینارێک داوەت کراوم. بە گشتی خۆم سێ کتێبم لەسەر کورد نوسیوە، کە گێڕانەوەیە چیم بینیوە لەوێ، یەکێکیان لەسەر ڕۆژئاڤایە، یەکێکی تر لەسەر عەفرینە و دانەیەکی تریان لەسەر شەنگالە. جگە لەمە دوو کتێبی ترم بە هاوبەشی لەسەر کوردستان چاپکردوە. ژمارەیەکی زۆر وتاری زانستی و

ڕۆژنامەوانیم نوسیوە. لە ساڵی ٢٠١٣وە بەردەوام و ساڵانە لەگەڵ هاوڕێکانمدا (کتێبی ساڵانەی ڤیەننا بۆ لێکۆڵینەوەی کوردی) بڵاودەکەینەوە، کە لێکۆڵینەوەی بە زمانی ئەڵمانی و ئینگلیزی لەسەر کوردستان تێدایە. دوو کتێبەکەی خۆم بۆ زۆر زمانی تر وەرگێڕاون وەک ئینگلیزی، عەرەبی، تورکی و کوردی، تەنها ئەو کتێبەشم کە لەسەر عەفرین نوسیومە بە دیالێکتی سۆرانی وەرگێڕاوە و ساڵی ٢٠٢٠ لە ئێران بڵاوکراوەتەوە.

هیوا: لە کەیەوە تۆ گرنگی بە ململانێکانی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست دەدەیت؟ بۆ چی ئەو کێشانەی خۆرهەڵاتی ناڤین لای تۆ گرنگن؟

تۆماس: زەمەنێکی دیاریکراو نییە، کە من لەو کاتەوە گرنگیم پێ دابێت، هەرچۆنێک بێت لە گەنجییەوە ئەو ناوچەیە سەرنجیان ڕاکێشاوم. من لەگەڵیدا گەورە بووم، کاتێک سەروەختی خوێندنەکەم بوو، بۆ من گرنگ بوو کۆرسێکی خوێندنی عەرەبیم لە قاهیرە بوو، کاتێک ساڵی ١٩٩٨ تەواوی وەرزێکی خوێندن لەوێ بووم. کۆرسێکی خوێندنی تورکیم لە ئەستەنبول بوو، کاتی نوسینی پڕۆژەی دەرچوونم لە سودان بووم، پاشان ئەو هەموو یەکتربینینە زۆرەم لەگەڵ خەڵکیدا لە ناوچەکە و دوور لە ئەوروپا.

هیوا: وەک تۆ دەزانی، کە تورکیا لە ساڵانی ڕابردوودا زۆرجار پەلاماری ناوچەی خۆبەڕێوەبەریی ڕۆژئاڤای داوە لە باکور و ڕۆژهەڵاتی سوریا، هەروەها چەندان شاریشی وەک عەفرین دوای بەرگرییەکی سەخت داگیرکردوە، بە بۆچوونی تۆ بۆچی تورکیا وا دەکات؟ کۆنکریت بڵێین تورکیا چی لە کوردەکانی ئەوێ دەوێت؟

تۆماس: دەستەڵاتدارانی ئێستای تورکیا هەر خۆبەڕێوەبەرێتییەکی کوردەکان بە هەڕەشە بۆ سەر خۆیان دەبینن، بەتایبەت کە ناوچەکە لە ژێر دەستی پارتێکی دەستەخوشکی پارتی کرێکاراندا بێت، ئەمەش نەک بەو مانایەی کە ناوچەی ئۆتۆنۆمی باکور و ڕۆژهەلاتی سوریا هەڕەشەی سەربازی لەسەر تورکیا دروست کردبێت. هێزی باش پێچەکنەکراوی یەپەگە هەرگیز هەڕەشەیەکی سەربازی نابێت بۆ دەوڵەتێکی ئەندامی ناتۆی پڕچەککراوی وەک تورکیا. بەڵکو مەسەلەکە کاریگەریی ئەو نمونەباڵایەی دەستەڵاتی کوردییە کە لەسەر سنوری تورکیا دەتوانێت هەیبێت، کە بە بیروباوەڕێکی پێشکەوتوخوازیی سیکولاریی پەیوەست بێت. دیارە ئەمەش تەنها پەیوەندی بە پارتی کرێکارانەوە نییە. ئەنقەرە ساڵی ١٩٩١ کوردستانی عێراقیشی وەک هەڕەشە بۆ سەر خۆی دەبینی، بەڵام بە پێی کات کردی بە ناوچەیەکی ئابوری و بازاڕێکی کاڵا بۆ خۆی، بەتایبەت لەگەڵ پارتی دیموکراتدا. ئەمەش مانای ئەوە

نییە کە تورکیا هێز لە سنوری عێراق دەگرێت، خۆ هەر چەند ڕۆژێک لەمەوبەر بوو هێزی ئاسمانی تورکیا ناوچەکانی شەنگالی بە چڕی بۆمباباران کرد. خۆ ئەوە بەشێک نییە لە هەرێمی کوردستان و نزیکیش نییە لە سنوری تورکیاوە. ئەو بیانوانەی کە تورکیاش دەیهێنێتەوە ناتوانێت ببنە پاساوی هێرشەکانی.

هیوا: تۆ ئەو پەیوەندییەی نێوان تورکیا، بەتایبەت ئەردۆگان و پارتەکەی واتە ئەکەپە لەگەل داعشدا چۆن دەبینی؟ دەکرێت ئەو پەیوەندیە چۆن هەڵدەسەنگێنی یان چ ناوێکی لێ بنێین؟

تۆماس: زنجیرەیەک نیشانەی هەن، کەوا ئاماژەن بۆ هاوکاری و هەمئاهەنگی نێوان دەوڵەتی قوڵی تورکیا لەگەڵ داعشدا، بەڵام سروشتی هەمئاهەنگییەکە بەنهێنی هێڵراوەتەوە، چیش بە تەواوی ڕوودەدات لەو نێوانەدا، مرۆڤ تەنها کاتێک دەیزانێت، کە گۆڕانکاری لە ڕژێمی تورکیادا ڕوویدات. بەڵام ئەوەی مرۆڤ بە دڵنیاییەوە دەتوانێت بیڵێت، ئەوەیە کە داعش سود لەوە دەبینێت، کە تورکیا دژی هێزەکانی هەسەدە دەجەنگێت، کە ئەمە واتا هەردوو تورکیا و داعش پێکەوە دوژمنی هاوبەشی هەسەدەن. ئەمە بۆ نمونە لەم دواییەشدا نیشانیدا، کاتێک هێزەکانی هەسەدە خەریکی شەڕ بوون دژی هێرشی سەر زیندانی حەسەکە لەگەڵ داعش، کەچی تورکیا لەولاوە بە درۆن هێرشی دەکردە سەر هێزەکانی هەسەدە، ئەمە بە هەر جۆرێک بێت، بریتییە لە هاوکاریکردن بۆ داعش.

هیوا: وەک چاودێرێکی ململانێکانی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست و زانستکارێکی ڕامیاریی ئایا چۆن کۆمەڵگای نێودەوڵەتی دەتوانێت کوردەکانی سوریا لە هێرشی تورکیا بپارێزێت؟

تۆماس: ئەمە پرسیاری دەتوانێت نییە، بەڵکو مەسەلە ویستی سیاسییە. بوونی هێزەکانی ئەمریکا لە باکور و ڕۆژهەڵاتی سوریا بەشێکی بۆ پاراستنی کوردەکانە. بەڵام ئەوە بوو بینیمان چی ڕوویدا، کاتێک سەرۆکێکی ئەمریکای کەم هەست بەبەرپرسیاریکەری وەک ترامپ هێزەکانی لە پڕدا کشانەوە و ناوچەکەی بۆ هێرشکردنە سەر بەجێهێشت. لە ئۆکتۆبەری ٢٠١٩ بەڕوونی دەرکەوت، کە چەن دۆخێکی نالەباری خوڵقاند. دیارە بایدن وەك ترامپ نییە، بەڵام هیچ کەس گرەنتی ناکات، کە جارێکی تر ترامپ ناگەڕێتەوە سەرۆکایەتی ئەمریکا. ئەوروپا ناوچەکەی پشتگوێ خستوە، ئەڵمانیاش وەک کاریگەرترین هێزی یەکێتی ئەوروپا بەداخەوە وەک نەریتێک زۆر نزیکە لە تورکیا. من لە کابینەی نوێی حکومەتی ئەڵمانیاش، کە هاوپەیمانێتی نێوان سەوزەکان و لیبراڵەکانە، وا ڕانابینم کە هیچ گۆڕانکارییەک بکات لە

هەڵوێستیدا بەرامبەر بە تورکیا.
ڕوسیاس بەرئەنجامی سیاسەتی دەرەوەی ترامپ لەسوریادا کاریگەرییەکەی زۆر زیادی کرد. ئێمە بمانەوێت یان نا، متمانەی پێ ناکرێت، ئەوە بوو روسیا ساڵی ٢٠١٨ عەفرینی بۆ هێرشکردنە سەر جێهێشت. بۆیە ناکرێت کوردەکان لەوێ پشت بە هێزی نێودەوڵەتی بۆ پاراستنی خۆیان ببەستن و رەوشەکەیان تا کاتێکی نادیار جارێ نالەبارە.

هیوا: ڕاتان لەسەر بزوتنەوەی ئازادیخوازی کوردەکان لە باکوری کوردستان (تورکیا) چییە؟ رەوشەکە بەرەو کوێ دەڕوات؟ پێتان وایە لە داهاتوویەکی نزیکدا لە ژێر فشاری نێودەوڵەتیدا ئۆجەلان ئازاد دەکرێت؟
تۆماس: بە لەبەرچاوگرتنی دۆخی قەیرانی ئابوری و سیاسیی لە تورکیادا سەختە بۆ کەسێک پێشبینی ئەوە بکات، کە لە داهاتوودا چی لەوێ دەگوزەرێت. من وەک خۆم لام وایە، کە حکومەتی ئاکەپە ناتوانێت ماوەیەکی درێژتر بمێنێتەوە، بەڵام خۆ ئەمەش بەمانای ئەوە نییە، کە ئۆتۆماتیکی ئەو حکومەتەی دواتر دەستەڵات دەگرێتە دەست زیاتر دۆستی کورد دەبێت، لەمانەی تا ئێستا هەبوونە. هیچ دووریش نابینرێت، کە ئەردۆگان تەواوی وڵات بخاتە شەڕێکی ناوخۆوە، ئەگەر ملی نەدا بەوەی بڕوات.
بارودۆخی تورکیا زۆر لەوە ناجێگیرتره کە دەیبینین. ئەگەری ئازادکردنێکی عەبدوڵا ئۆجەلان لە داهاتوویەکی نزیکدا کەمە. لە تورکیادا کۆدەنگییەک هەیە لە لایەن تەواوی پارتەکانەوە لە ناسیۆنالیستەکانەوە وەک مەهەپە، ئینجا ئیی پارتی و ئەکەپە و تا دەگاتە جەهەپە، کەوا ئۆجەلان سەرۆکێکی تیرۆریستە و دەبێت تا لە ژیاندا ماوە لە زینداندا بێت. بەڵام دەکرێت ئازادکردنی ناوبراو لە چوارچێوەی چارەسەرێکی کێشەی کورد لەو وڵاتەدا و وەک بەرئەنجامێکی ئەو ڕووداوە ببینرێت، دیارە ئەمە بەدڵنیاییەوە لە ژێر فشاری دەرەوە ڕوونادات.

هیوا: تۆ زۆرجار سەردانی باشوری کوردستانت کردوە، بە گشتی دۆخی ئەوێ چۆن هەڵدەسەنگێنیت؟
تۆماس: بەداخەوە هێشتا کاریگەریی ئەو قەیرانە ئابورییە گەورەیە تەواو نەبووە، کە ساڵی ٢٠١٤ لە ئەنجامی فراوانبوونی (دەوڵەتی ئیسلامی) ناوچەی کوردنشینەکەشی گرتەوە. لە ڕووی سیاسییەوە هێشتا حکومەت پاش یەکگرتنەوەی فەرمیی دوو ئیدارەکەش ناکۆک و ناتەبایە. کێشەی نێوان پارتی دیموکرات و پارتی کرێکاران، هێرشی جاربەجار و

داگیرکاری ناوچە سنورییەکانی ئەوێ لەلایەن تورکیاوە هەیە. من بە نیگەرانییەوە چاودێری دەکەم، کە سەرەڕای لێدوانی بەردەوام بۆ نەهێشتن و کەمکردنەوەی، کەچی گەندەڵی و واستەکاری هەر زۆرتر دەبێت، وە ناوچەکەش لەوە دوورتر دەکەوێتەوە، تا وەک نمونەیەکی دیموکراتی لە خۆرهەڵاتی ناڤیندا ببینرێت، کە هەوڵی بۆ دەدرا وای لێ بێت. ئەم جۆرە لە خراپ حوکمڕانیکردن، کە بەداخەوە وەک نەریتێکی سیاسی لای سەرجەم پارتەکان بوونی هەیە. لەو کاتەوە کە ساڵی ٢٠١٩ مەسرور بارزانی بووەتە سەرۆکوەزیران و دەسەڵاتی لە ئامۆزاکەیەوە وەرگرت، بەداخەوە زیاتر دەردەکەوێت. دوا ڕووداو کۆچی هەزاران گەنجانی کورد بوو بەرەو ڕوسیای سپی لە بەهاری ٢٠٢١، کە دەبوو ئەمە زەنگێکی ئاگادارکردنەوە بێت بۆ هەولێر، کە گەر بێت و بە زوویی چاکسازیی ڕیشەیی بە ئاڕاستەی دیموکراتی و دەوڵەتی یاسا نەکرێت، لای کەمی سنوردارکردنی گەندەڵی، ئەوا گەنجەکانی ئەوێ سەری خۆیان هەڵدەگرن.

هیوا: لە ساڵانی ڕابردوودا و لە باشوردا زیاتر لە سەت چالاکوان و ڕۆژنامەنوس دەسگیرکراون، هەندێک لەوان برانە پێش دادگا و بڕیاری ساڵەها زیندانییان درا، لە نێو ئەوانەدا: شێروان شێروانی، گوهدار زێباری، هەریوان عیسا، ئەیاز کەرەم و شڤان سەعید هەریەکەو پاش دادگاییکردنێکی نادادپەروەرانە لە هەولێر بە شەش ساڵ حوکمی زیندانییان درا. ئەمە چۆن دەبینی:

تۆماس: من لە وەڵامی پێشترمدا باسی گەشەی ئەو جۆرە حوکمڕانییەم کرد، ڕاوەدوونانی ڕۆژنامەنوسان بەشێکە لەوجۆرەی دەسەڵات بەکارهێنان و دۆخی ترساندن و تۆقاندن. دیارە هەمیشە لەوبارەوە جیاوزییەک لە نێوان هەولێر و سلێمانیدا هەیە، بەڵام بە گشتی لە هەموو ناوچەکانی هەرێمدا ئازادی ڕۆژنامەگەریی بەرەو پاشەوە چووە. من هەرگیز لەو باوەڕەدا نەبووم، کە ڕۆژێک بەغدا ئازادی ڕۆژنامەگەریی زیاتر تێدا بێت لە کوردستان، بەڵام گەر مرۆڤ ڕاشکاو بێت، دەبێت گەواهی ئەمە بدات، کە ئێستا وایە!

هیوا: وەک نوسەر و زانستکارێکی سیاسی، هەروەها دۆستێکی کورد، چۆن داهاتوی کورد بە گشتی دەبینیت؟ بە تایبەت سەبارەت بە مافە کەلتوری و سیاسییەکانیان.

تۆماس: بۆ ئەمە دەبێت هەر پارچەیەکی کوردستان بە جیا هەڵسەنگێنین، کورد ئەمڕۆ لە عێراق و سوریادا مافە کەلتورییەکانیان بەدەست هێناوە. بەڵام ئەمە بەو مانایە نایەت کە ئیتر لەوێدا زۆر کتێب چاپ دەکرێن، زۆر شانۆگەری نمایش دەکرێت یان

فیلمی زۆر دەردەهێنرێت. لە ڕووی سیاسییەوە کەوتۆتە سەر ئەوەی، ئایا لەوێ دەستەڵاتی ئۆتۆنۆمی ئەو دوو جێگایە لە داهاتوودا بە ئاڕاستەی دیموکراتییەت گەشە دەکات یان بەرەو پێشبڕکێی ناڕەوا و حوکمڕانیی دیکتاتۆرییەتی حزبی دەچێت. من لە هەردوو پارچەکەدا هەست بە مەیلێک بەرەو گەشەپێکردنی حوکمڕانی خراپ دەکەم. ڕاستە لەو جێگایانە دەتوانن بە زمانی خۆیان بخوینن و بنوسن، بەڵام ئایا لە ژێر فشاری ناوخۆدا یان فشاری دراوسێکاندا ڕووداوەکان دەچنە پێش، گومانێک لە‌مە هەیە. لە تورکیا دۆخی مافە کەلتوری و سیاسییەکان تاریکە. لە ئێراندا هەرچەندە دان بە زمان و هەندێک مافی کەلتوریدا نراوە، بەڵام مافە ساسییەکان ونە.

هیوا: ئایا تۆسەردانی سەرکردە کوردەکانت کردوە یان بینیوتن؟ کامانەیان و ڕات لە سەریان چییە؟

تۆماس: بەڵێ چاوپێکەوتنم لەگەڵ جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان موستەفادا ئەمین کردوە، مەسعود بارزانی تەنها لە کۆبوونەوەی گشتیدا بینیومە بەڵام لە نزیکەوە قسەم لەگەڵ نەکردوە. هاوکاتیش سەرکردە سیاسییە باڵاکانی پارتە گەورەکان و هەندێک لە حزبە بچوکەکانیش دەناسم، بۆ نمونە لە حزبی شویعی و یەکگرتوی ئیسلامی. دیارە ئەمانە بۆ من وەک زانستکارێکی سیاسی گرنگە و پەیوەندی بە مەیلی سیاسییەوە نییە. جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان موستەفادا ئەمین بۆ من دوو کەسایەتی کاریگەر بوون، کە ئەو کاریگەریی و مێژوویی بوونەی لە ئەوانەی بەدوایاندا هاتن نابینرێت. سەبارەت بەو سەرکردە سیاسیانەی بە کەسیی نەمبینیون نامەوێت هیچ قسەیەکیان لەسەر بکەم.

- لەگەڵ مام جەلال ٢٠٠٥

- وێنەی بەشێک لە کتێبەکان و بڵاوکراوەکانی لەسەر کورد و کێشەکەی